

Akademik Teşvik Başvurularında Üniversitelerin Takdir Yetkisinin Sınırı^(*)

The Limits of Universities' Discretion in Academic Incentive Applications

Asuman ÇAPAR

Doçent Doktor

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı

Anahtar Kelimeler

Akademik Teşvik
Ödeneği Yönetmeliği,
Üniversite,
İdarenin Takdir
Yetkisi,
Akademik Teşvik
Uygulaması,
Kamu Yararı.

Öz

Kamu yararı ve bireysel yarar çatışması kamusal faaliyet alanında pek çok yerde karşılaşılabilecek bir durumdur. Bu çatışma mevzuatta açıklık olmayan bazı hususlarda akademik teşvik ödeneği başvurularında da ortaya çıkmaktadır. Böyle bir çatışma durumunda öncelikle amaca uygun yorum çerçevesinde öğretim elemanı lehine yorum yapılması gerektiğini değerlendirmekteyiz. Bununla birlikte uygulamanın açıkça suistimal edildiğinin görüldüğü hallerde, üniversitelerin görevli komisyonlarının ret kararı vermesi mümkündür. Bu karar akademik faaliyetin içeriğinin denetimi olarak değerlendirilmemelidir. Zira, her ne kadar ilk bakışta görevli komisyonların, mevzuatta belirtilen şekli kriterler bakımından denetim yapacağı görülse de hukukun genel ilkelerinden olan hakkın kötüye kullanılması, kanuna karşı hile, kanunun arkasından dolanma yasağı ve dürüstlük kuralı gibi ilkeler buna izin vermemektedir. Bu nedenle kanımızca mevzuatın *açıkça suistimal edildiği* durumlarda, kamu yararı bireysel yarar çatışmasında kamu yararı tercih edilmelidir. Belirtilen bu ilkeleri ihlal ettiği açık olan akademik teşvik başvuruları, şekli kriterleri karşılamış görünse de reddedilmelidir. Çalışmada konu Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'ndeki belirsizlik taşıyan bazı düzenlemeler, akademik teşvik uygulamasına literatürdeki bakış ve Sayıştay denetimi gibi hususlar bakımından incelenmiştir.

Keywords

Regulation on the
Academic Incentive
Fund,
University,
Administrative
Discretion,
Academic Incentive
Practice,
Public Interest.

Abstract

The conflict between public interest and individual benefit is a common issue encountered in various areas of public administration. This conflict also emerges in applications for the Academic Incentive Fund in cases where the legislation lacks clarity. In such situations, it is argued that interpretations should primarily favor the academic staff, based on a purpose-oriented interpretation of the regulation. However, in cases where the practice is clearly being abused, it is within the authority of university commissions to issue a rejection. Such decisions should not be construed as evaluations of the academic content itself. Although it may initially be considered that these commissions are limited to reviewing applications from the aspect of the formal criteria stipulated in the legislation, fundamental legal principles (such as the prohibition of abuse of rights, fraud against the law, circumvention of legal provisions, and the principle of good faith) do not permit such abuses. Therefore, in our view, in cases where the legislation is *clearly exploited*, public interest should take precedence over individual benefit. Even if such applications seem to meet the formal requirements, they should be rejected if they evidently violate these principles. This study examines the issue in light of ambiguous provisions in the Regulation on the Academic Incentive Fund, the perspectives found in academic literature on the implementation of the incentive system, and the audits conducted by the Court of Accounts.

^(*) Araştırma Makalesi.
Hakem denetiminden geçmiştir.

Gönderim Tarihi: 09.04.2025, Kabul Tarihi: 08.07.2025.

GİRİŞ

05.11.2014 tarihli 6564 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun¹ ile belirtilen şartları sağlayan öğretim elemanlarına, uzman, okutman, çevirici ve eğitim-öğretim planlamacısı kadrosunda bulunanlara, akademik teşvik ödeneği yapılması hususunda 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'na² ek madde eklenmiştir. Akademik teşvik uygulaması 2914 sayılı Kanun'un ek 4. maddesine dayanarak 2015 yılında yürürlüğe konulan mülga Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'ne³ dayanılarak, ilk kez 2016 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bugün itibarıyla 27.06.2018 yürürlük tarihli Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği⁴ (ATY) kapsamında uygulanmaktadır⁵.

Gerek kamu kesiminde gerekse özel sektörde çalışanların işverenler tarafından desteklenmesi, maaşına ilave ödemelerin yapılması sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Bu tür uygulamalar çalışanların motivasyonunu artırma bakımından gerekli ve faydalıdır. Bununla birlikte bu ek ödemelerin ortaya çıkarabileceği bazı sakıncalar bulunmaktadır. Özellikle kamu kesiminde suistimal edilmesi gündeme gelebilmektedir.

Bu çalışmanın amacı 2914 sayılı Kanun'a ve ATY'ye dayanarak uygulanan akademik teşvik ödeneği konusunda üniversitelerin hangi hususlarda takdir yetkisine sahip olduğunu ve bunun sınırlarını tespit etmeye çalışmaktır. Bu kapsamda ATY'de net olmayan bazı konular bakımından inceleme yapılarak, aynı zamanda Sayıştay içtihatları çerçevesinde akademik teşvik uygulaması değerlendirilecektir. Çalışmada 2914 sayılı Kanun uyarınca akademik teşvik ödeneği alabilecek kişiler, bu çalışma kapsamında genel tabirle *öğretim elemanı* olarak ifade edilmiştir.

I. AKADEMİK TEŞVİK BAŞVURULARINA İLİŞKİN DÜZENLEME

Bu başlık altında akademik teşvik uygulamasına ilişkin genel esaslar, bu süreçte görevli idari organlar ve akademik teşvik uygulamasına ilişkin bakışlar incelenecektir.

A. Genel Olarak Akademik Teşvik Uygulaması

ATY esas olarak devlet yükseköğretim kurumları⁶ kadrolarında bulunan öğretim elemanlarına yapılacak akademik teşvik ödeneğinin uygulanmasına yönelik usulleri ve esasları düzenlemek maksadıyla çıkarılmıştır⁷. ATY'nin 3. maddesine göre; “*Her bir takvim yılı için bir önceki yıl, bilim, teknoloji ve sanata katkı sağlayıcı nitelikte yurtiçinde veya yurtdışında sonuçlandırılan proje, araştırma, yayın, tasarım, sergi, patent ile çalışmalarına yapılan atıfları, bilim kurulu bulunan uluslararası düzeydeki toplantılarda sunulan tebliğleri ve alınan akademik ödülleri*” akademik teşvik uygulaması kapsamına dâhil edilmiştir.

¹ 14.11.2014 tarihli ve 29175 sayılı Resmî Gazete.

² 13.10.1983 tarihli ve 18190 sayılı Resmî Gazete.

³ 18.12.2015 tarihli ve 29566 sayılı Resmî Gazete. 2015'te yayımlanan Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, 31.12.2016 tarihli ve 29935 (3. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan mülga Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmıştır. Çalışmada 2016 tarihli Yönetmelik, “mülga Yönetmelik” kavramı ile ifade edilmiştir.

⁴ 27.06.2018 tarihli ve 30461 sayılı Resmî Gazete.

⁵ Akademik teşvik uygulamasının tamamlayıcı işleviyle idarenin özendirme ve destekleme faaliyetleri arasında bulunduğu yönündeki görüş için bkz. GÜR, Necip Taha: *İdarenin Özendirme ve Destekleme Faaliyeti*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 93.

⁶ ATY madde 1/2: “*Bu Yönetmelik hükümleri, Milli Savunma Üniversitesi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi ve Polis Akademisi kadrolarında bulunan öğretim elemanları hakkında da uygulanır.*”.

⁷ ATY madde 1/1: “*Bu Yönetmeliğin amacı; Devlet yükseköğretim kurumları kadrolarında bulunan öğretim elemanlarına yapılacak olan akademik teşvik ödeneğinin uygulanmasına yönelik olarak, bilim alanlarının özellikleri ve öğretim elemanlarının unvanlarına göre akademik teşvik puanlarının hesaplanmasında esas alınacak faaliyetlerin ayrıntılı özellikleri ve bu faaliyetlerin puan karşılıkları, akademik teşvik toplam puanının %30'unu geçmemek üzere her bir akademik faaliyet türünün toplam puanın hesaplanmasındaki ağırlıkları, akademik teşvik puanının hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar ve bu hesaplamaları yapacak komisyonun oluşumu ile diğer hususları belirlemektir.*”.

Bu ödenekten yararlanabilmek için asgari otuz puan almak koşuluyla, öğretim elemanlarının çeşitli bilimsel faaliyetlerde bulunmaları gerekmektedir. ATY'ye göre bu faaliyetler yayın, proje, araştırma, tasarım, patent, atıf, sergi, tebliğ ve ödül olarak belirlenmiş olup her kategoriden alınabilecek en çok puan farklılaşmaktadır. Ayrıca akademik faaliyetler bilim alanlarına göre A1, A2, A3 ve A4⁸ olmak üzere dört kategoriye toplanmış olup, öğretim elemanları bilim alanlarına göre bunlardan birisini tercih ederek başvuruda bulunabilir. ATY'ye göre akademik faaliyetlerden alınabilecek akademik teşvik puanlarından bazıları, bilim alanları bakımından farklılaşmaktadır.

Akademik teşvik mevzuatında akademik teşvik kapsamına giren faaliyetler konusunda zaman içerisinde değişiklikler ve düzenlemeler yapılmıştır. Örneğin ATY'de araştırma kavramının tanımında değişik yapılmıştır. Ayrıca hakemli dergiler, tasarım, uluslararası yayınevi, proje ve ödül gibi kavramlar konusunda düzenlemeye gidilmiştir⁹.

B. Akademik Teşvik Sürecinde Görevli İdari Birimler

ATY'de akademik teşvik başvurularına ilişkin işlemlerin düzenli bir şekilde yürütülmesi için Akademik Teşvik Düzenleme, Denetleme ve İtiraz Komisyonu'nun (ATDİK) kurulması öngörülmüştür. Ayrıca her birimde buna ilişkin işlemlerin gereği gibi yürütülmesini sağlamak için Birim Akademik Teşvik Başvuru ve İnceleme Komisyonu'nun (BATK) kurulması öngörülmüştür¹⁰.

ATY'nin 4/1. maddesi uyarınca; *“Bu Yönetmelikte kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere yükseköğretim kurumları bünyesinde yüksek akademik teşvik puanına sahip öğretim üyelerinden her bir doçentlik temel alanından en az bir kişi olmak üzere rektörün her bir üyelik için önereceği üç aday arasından senato tarafından seçilen üyelere oluşan akademik teşvik düzenleme, denetleme ve itiraz komisyonu kurulur. Komisyonun başkanlığını rektör tarafından görevlendirilen rektör yardımcısı yürütür. Komisyon, başkan hariç en az dört üyeden oluşmak koşuluyla iki yıl süreyle seçilir. Süresi biten üye yeniden seçilebilir. Üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması halinde kalan süreyi tamamlamak üzere aynı usulle yeni üye seçilir.... Komisyon, başvurular başlamadan önce uygulama usul ve ilkelerinin belirlenerek duyurulmasından, akademik teşvik başvuru takviminin hazırlanmasından, yürütülmesinden ve ödeme yapılacak yılın 15 Şubat tarihine kadar sürecin tamamlanmasından sorumludur. (4) Komisyon, faaliyetlerin belgelendirilmesinde ve faaliyet türleri içerisinde sınıflandırılmasında oluşan tereddütlerin giderilmesinde nihai karar merciidir.”*

ATY'nin 5. maddesinde ayrıca yükseköğretim kurumlarının her bölüm, anabilim dalı ya da ana sanat dalı başkanlıkları bünyesinde en az üçer üyeden teşekkül eden BATK kurulması öngörülmüştür. BATK Başkanlığı ilgili bölüm, anabilim dalı ya da ana sanat dalı başkanı tarafından yürütülür. BATK üyeleri ise ilgili birimin Yönetim Kurulu tarafından, en yüksek akademik teşvik puanına sahip olan öğretim elemanları arasından seçilerek oluşturulur.

Öğretim elemanları tarafından yapılan başvurular BATK tarafından incelenir. BATK gerekli görüldüğü durumlarda değerlendirmelerin tüm safhalarında başvuru sahiplerinden akademik faaliyetlerine ilişkin ek açıklama, belge ve bilgi talep edebilir. Bu konudaki talepleri başvuru sahipleri, yerine getirmekle yükümlüdür. BATK ilk olarak başvuran öğretim elemanının faaliyetlerinin incelenmeye uygun olup olmadığı konusunda karar verir. Başvurunun uygun görülmemesi halinde gerekçeli olarak, değerlendirilmek üzere ATDİK'a iletilir. BATK yapılan başvuruları inceleyerek hazırladığı karar tutanağını, başvurularla ilgili değerlendirme raporunu ve ekinde puan tablosunu imzalı olarak fakültelerde dekan,

⁸ A1 Alanları: Eğitim Bilimleri, Fen Bilimleri ve Matematik, Mühendislik, Sağlık Bilimleri, Ziraat, Orman ve Su Ürünleri; A2 Alanları: Filoloji, Hukuk, İlahiyat, Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler, Spor Bilimleri; A3 Alanı: Mimarlık, Planlama ve Tasarım; A4 Alanı: Güzel Sanatlar.

⁹ BOBAT, Alaeddin / ÇAKILCI, Emin: “Performans Aracı Olarak Akademik Teşvik Yönetmeliği: Sorun İçinde Sorular”, *Çalışma ve Toplum*, Cilt 4, Sayı 55, 2017, s. 1935-1938.

¹⁰ GÜL, İbrahim / ARABACI, İmam Bakır: “Öğretim Elemanlarının Akademik Teşvik Ödeneğine İlişkin Görüşleri”, *Electronic Journal of Social Sciences*, 2018, Cilt 17, Sayı 66, s. 678.

rektörlüğe bağlı bölümlerde bölüm başkanı, diğer birimlerde ise müdür tarafından onaylanmış olarak ATDİK'a ilan edilen takvime uygun şekilde gönderir. Ayrıca BATK tarafından reddedilen ya da puan değerinde değişiklik yapılan akademik faaliyetlerle ilgili olarak açıklamada bulunulması zorunludur. ATDİK ise BATK tarafından gönderilen değerlendirme kararlarını ve başvuruları inceler. Gerekli görmesi halinde başvuru sahiplerinden ek belge ve bilgi talep edebileceği gibi birimlerden gelen kararlar üzerinde değişiklik de yapabilir (ATY madde 6).

C. Akademik Teşvik Uygulamasına İlişkin Bakışlar

Akademik teşvik uygulaması bazı akademisyenler tarafından olumlu değerlendirilmektedir¹¹. Bunlara göre amaçlandığı üzere akademik teşvik uygulamasının birtakım faydaları bulunmaktadır. Bu faydalar akademik camiada genel olarak yayın sayısının nicelik olarak çoğalması, buna bağlı olarak atıf sayılarının artması, proje katılımlarının çoğalması, bilimsel faaliyette bulunmayan öğretim elemanlarının bile en azından birkaç tebliğ yayımlamaları gibi faydalardır¹².

ATY'de farklı akademik faaliyetlerin puanlanmış olması ve alınabilecek azami puanlamanın yapılmış olması göz önünde tutulduğunda ATY'nin bilimsel faaliyetleri yönlendirme potansiyeli taşıdığı söylenebilir. Öyle ki yalnızca bir kategoride çalışmak yerine daha fazla puanla başvurabilmek için öğretim elemanlarının diğer çalışma kategorilerinde de faaliyet göstermesi gerekmektedir. Böylelikle üniversitelerde bilimsel faaliyetlerin nitelik ve niceliğini çoğaltmak amaçlanmıştır. Yapılan kimi çalışmalarda da tespit edildiği gibi akademik teşvik ödeneğinin öğretim elemanlarının bilimsel faaliyetlerine bir ivme kazandırdığı görülmektedir¹³.

Akademik teşvik ödeneği literatürde bazı açılardan eleştiriye de tâbi tutulmuştur¹⁴. Öğretim elemanlarının yayınlarla fazla meşgul olmalarının, onların araştırma faaliyetlerine fazlaca önem vermemesine, üniversitelerin temel işlevi olan eğitime ve topluma hizmet etmeye gereken miktarda önemin verilmemesine neden olabileceği ileri sürülmüştür. Üniversitelerin kurumsal saygınlıklarını artırmak amacıyla akademik teşvikleri artırmalarının “*yayın yap ya da yok ol*” anlayışının eğitime ve topluma hizmete baskın gelebileceği ifade edilmiştir¹⁵. Bunlara ilave olarak makale yayın sürecinin uzunluğundan ötürü öğretim elemanlarının daha kısa sürede yayın yapan paralı dergilere yönelmeleri, karşılıklı olarak birbirlerine atıf yapan öğretim elemanlarının bulunması, uluslararası kongre ve sempozyumların kontrolsüz bir şekilde artması gibi olumsuz etkilerinin bulunduğu düşünülmektedir. Bu nedenle ATY'nin daha açık ifade edilerek, bazı hususların değiştirilmesi gerektiği belirtilmektedir¹⁶.

Literatürde yapılan bir araştırmada akademik teşvik sistemine dönük öğretim elemanlarının düşünceleri, görüşleri, tutumları ve öğretim elemanlarının performansları farklı değişkenler bakımından değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmada öğretim elemanlarının akademik teşvikle ilgili olumlu ve olumsuz düşüncelerinin akademik performansı etkileyen bir etken olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca akademik teşvik sistemi ile ilgili olumlu düşüncelerin akademik teşvikle ilgili tutumu geliştirdiği saptanmıştır¹⁷.

¹¹ Bkz. ÜLTAY, Eser / ÜLTAY, Neslihan: “Akademik Teşvik Ödeneğinin Bilimsel Faaliyetlere Etkisi Hakkındaki Akademisyen Görüşleri”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2018, Cilt 8, Sayı 1, s. 162-171; ŞAHİN, Fatih / YAVUZ TABAK, Burcu / TABAK, Hasan: “Motivasyon Kuramları Bağlamında Akademik Teşvik Ödeneği Uygulamasının Değerlendirilmesi”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2017, Cilt 7, Sayı 2, s. 403-410.

¹² ÜLTAY / ÜLTAY, s. 162.

¹³ ÜLTAY / ÜLTAY, s. 162-171.

¹⁴ Akademik teşvik sistemine eleştirel bakış için bkz. TONTA, Yaşar / AKBULUT, Müge: *Performansa Dayalı Akademik Teşvik Sistemleri Üzerine*, 2020 (<https://sarkac.org/2020/09/performansa-dayali-akademik-tesvik-sistemleri-uzerine/>, ET: 01.03.2025).

¹⁵ ŞAHİN / YAVUZ TABAK / TABAK, s. 405.

¹⁶ ÜLTAY / ÜLTAY, s. 162.

¹⁷ ATEŞ, Serap: “Akademik Teşvik Sistemini Etkileyen Unsurların İrdelenmesi”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2022, Sayı 130, s. 195.

Kanımızca akademik teşvik uygulaması, doğurabileceği bazı sakıncalara rağmen uygulanması gereken bir sistemdir. Nitekim akademik teşvik uygulaması bugün itibarıyla yalnızca devlet üniversitelerinde değil, öğretim elemanlarını teşvik amacıyla bazı vakıf üniversitelerinde de kendilerinin belirlediği kriterler çerçevesinde uygulanmaktadır¹⁸. Öğretim elemanlarını üretmeye teşvik etmesi ve bilime katkısı büyük olan kaliteli faaliyetlerin desteklenmesi bakımından akademik teşvik uygulaması yararlı ve gereklidir. Kaliteli yayınların ödüllendirilmesi, öğretim elemanlarının üretmeye teşvik edilmesi, bilimsel üretimlerinin desteklenmesi ve ödüllendirilmesi gerekir. Bu açıdan bakıldığında yarar zarar dengesinde yarar kısmının daha baskın olacağını değerlendirmekteyiz.

Fakat akademik teşvik uygulamasının bazı konularda da eksiği bulunmaktadır. Örneğin ATY’de patent almak puanlanmışken bilime, topluma katkı sağlayacak faaliyet niteliğinde olan faydalı model alımına¹⁹ puan verilmemiştir. Burada amaç öğretim elemanlarının üretkenliğini artırmak olduğuna göre ATY üzerinde yeniden düşünmek ve bu gibi faaliyetleri akademik teşvik kapsamına dâhil etmek gerekir. Zira bu haliyle, yenilenmesine ve üzerinde bazı değişiklikler yapılmasına rağmen mülga Yönetmelik’te olduğu gibi ATY de aceleyle hazırlanmış bir yönetmelik izlenimi taşımaktadır.

II. ÜNİVERSİTELERİN AKADEMİK TEŞVİK KONUSUNDAKİ TAKDİR YETKİSİ VE BU YETKİNİN SINIRI

Akademik teşvik başvurularında üniversitelerin bağlı yetki ile sınırlı olduğu alanlar olduğu gibi idarenin takdirine bırakılan bir kısım alanlar da bulunmaktadır. Aynı zamanda bu takdir yetkisi sınırsız bir alan oluşturmayıp belli sınırları bulunmaktadır.

A. Üniversitelerin Takdir Yetkisi

Takdir yetkisi idarenin sahip olduğu yetkileri kullanırken serbest hareket etme yetkisini ifade eder. Hukuk kuralları ile idareye tanınan yetkilerden takdir yetkisi, özelliği bulunan bir yetkidir. Takdir yetkisi ile idari faaliyet icra ederken ya da idari bir işlem tesis ederken idareye az ya da çok bir serbestlik tanınır. İdarenin değişik alternatifler içerisinde seçim yapma hakkı ve özgürlüğü bulunmaktadır²⁰. İdarenin takdir yetkisi devletin hukuka bağlılığı konusunda bir gelişimin neticesi olarak ortaya çıkmıştır. Bu açıdan takdir yetkisinin bulunduğu alanları, idarenin hiçbir sınırlamaya tâbi olmadan faaliyet gösterebileceği zaman ve yer tanımaz bir alan olarak görmemek gerekmektedir²¹. İdarenin takdir yetkisi konusunun Türk idare hukuku doktrininin ve uygulamasının kesin bir çözüme kavuşturulması en zor konuları arasında yer aldığı ileri sürülebilir²². Nitekim ilgili konuda idarenin takdir yetkisinin bulunup bulunmadığı hususunda, her somut olay için ayrı ayrı değerlendirilme yapılması gerekmektedir. Her bir olay açısından önceden kalıpların belirlenmesi mümkün değildir.

ATY’de akademik teşvik kapsamında sayılan faaliyetler bakımından aranan koşullar düzenlenmiştir. Örneğin yayımlanmış olan bir makalenin hangi şartlarda akademik teşvik kapsamında kullanılabileceğine, hangi durumlarda bundan yararlanılamayacağına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Belirtilen bu kriterler bakımından üniversitelerin takdir yetkisi bulunmayıp, “*idarenin bir yetkisinin belli bir yönde kullanmasının mevzuatta açık ve emredici biçimde düzenlenmesi*”ni²³ ifade eden bağlı yetki

¹⁸ Örneğin İstanbul Medipol Üniversitesi Bilimsel Faaliyetleri Teşvik Yönergesi için bkz. <https://kutuphane.medipol.edu.tr/akademik-tesvik/> (ET: 02.04.2025); Biruni Üniversitesi Akademik Teşvik Ödeneği Uygulama Yönergesi için bkz. <https://www.biruni.edu.tr/doc/2025yonerge/ler/Akademik%20Te%C5%9Fvik%20%C3%96dene%C4%9Fi%20Uygulama%20Y%C3%B6nergesi.pdf> (ET: 02.04.2025).

¹⁹ BAŞ, Erdal: *Buluşun Faydalı Model Belgesi ile Korunması*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2013, s. 36: “Faydalı model, tekniğin bilinen düzeyini aşmayan; ancak mevcut haline de dahil olmayan, bu yönüyle yeni olarak nitelendirilebilen ve sanayiye uygulanabilir buluş biçiminde tanımlanabilir.”.

²⁰ KAYA, Cemil: *İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi*, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 44.

²¹ YAYLA, Yıldızhan: “İdarenin Takdir Yetkisi”, *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 1964, Cilt 30, Sayı 1-2, s. 201.

²² ÇAĞLAYAN, Ramazan: “Türk Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 3-4, 2003, s. 171.

²³ AKYILMAZ, Bahtiyar / SEZGİNER, Murat / KAYA, Cemil: *Türk İdare Hukuku*, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s. 149.

ile üniversiteler bağlıdır. Bununla birlikte bu düzenlemelerde net olmayan bazı hususlar bulunmaktadır. Örneğin ATY, akademik teşvik kapsamında akademik teşvik ödeneği alınabilecek bir faaliyet olarak yayınlar bölümünde “özgün bilimsel kitap” ifadesini kullanmakla beraber, buna ilişkin tanımlama yapmamıştır. Bu noktada kapsama hangi kitapların gireceği muğlaklık taşımaktadır. ATY’de aranmakta olan ISBN kaydı almış ve yayınevi sözleşmesi yapmış olmak gibi şekli şartları taşıyan, fakat bilimsel olarak bakıldığında kitap niteliği taşımayan (4-5 sayfa metin ve 6-7 sayfa görselden oluşan) bir yayının “özgün bilimsel kitap” kategorisine dâhil edilip edilmeyeceği tartışılabilir. Ayrıca ders kitaplarının bu kapsamda kullanılıp kullanılmayacağının belirsiz olduğu söylenebilir. Üstelik bir eserin hem ders kitabı hem de özgün bilimsel eser olarak araştırma faaliyetlerinde kullanılması mümkündür.

Bilinmektedir ki mevzuatta her şeyin tanımlanması, çerçevesinin çizilmesi mümkün değildir. Kanunlar ve idarenin genel düzenleyici işlemleri özellik olarak genel, soyut ve kişilik dışı hukuk normlarıdır. Bu nedenle her şeyin detaylı olarak düzenlenmesi her zaman beklenemez. Bazı durumlarda ilgili mevzuatta tanımlama yapılırken²⁴ bazı hallerde ise işin özelliği gereği mevzuatta boşluk bulunur ve buna kural içi boşluk denir²⁵. Orada kural koyucu kendisi bir tanımlama yapmayıp, hükmün/ifadenin nasıl anlaşılacağını kuralı uygulayan organın takdirine bırakmıştır. Bu nedenle ATY’nin bu şekilde bazı tanımlamaları yapmayışı, bilinçli boşluk olarak değerlendirilip, bu konuda uygulayıcı organa takdir yetkisi tanınmış olarak kabul edilebilir.

Bu noktada ATY’de üniversitelerin farklı uygulamalarının olduğu diğer bazı alanlar bulunmaktadır. Örneğin uluslararası alan endeksleri konusunda da bir tanımlama yapılmamış, “*Üniversitelerarası Kurulun belirlemiş olduğu uluslararası alan endeksleri*” şeklinde ifade kullanılmıştır. Bugün itibariyle Üniversitelerarası Kurulun belirlemiş olduğu uluslararası alan endeksi bulunmamakta olup, Üniversitelerarası Kurul en son açıkladığı doçentlik başvuru kriterlerinde *uluslararası endeks* kavramını benimsemiştir²⁶. Üniversiteler ise bu konuda senato kararları ile farklı uluslararası alan endeksi kabul etmektedir. Örneğin bir üniversite TR Dizini uluslararası alan endeksi olarak kabul ederken²⁷, diğeri buna dahil etmemektedir²⁸. Fiiliyatta akademik teşvik değerlendirmesinde her üniversitenin puanlama sistemi değişebilmekte, bunun sonucu olarak alınan akademik teşvik ödenekleri de farklılaşmaktadır. Bu konuda ATY’de düzenleme yapılarak, akademik teşvik kapsamında geçerli uluslararası alan endeksi olarak kabul edilebilecek endekslerin belirlenmesi yerinde olacaktır.

Aynı akademik faaliyette bulunanların, bulunduğu üniversiteye göre farklı akademik teşvik puanı alması Anayasa’nın 10. maddesinde güvence altına alınan eşitlik ilkesi²⁹ ile örtüşmemektedir³⁰. Zira eşitlik ilkesi kural olarak aynı durumda olanlara aynı muamelenin yapılmasını gerektirir. Bir diğer ifade ile eşitlik ilkesi ile aynı durumda bulunanların kanun karşısında aynı işleme tabi tutulmasını sağlamak amaçlanmaktadır³¹. Bu halde benzer nitelikte akademik faaliyette bulunanlar bakımından, çalış-

²⁴ Örneğin Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğretim Üyeliği Kadrolarına Başvurma, Yükseltme ve Atanma Yönergesi, madde 19/1-ç’de “*Kitap: Kendi bilim alanında ulusal/uluslararası yayınevi tarafından yayımlanmış en az 75 sayfadan oluşan eser. Ders kitabı dışında, adayın alanıyla ilgili özgün bilimsel kitaplar dikkate alınır.*” şeklindeki ifadede kitap kavramı ile neyin kastedildiği belirtilmiştir.

²⁵ Kural içi boşluklar kural koyucu tarafından istenen ve bilinçli olarak bırakılan boşluklardır. Bu tür boşluklarda kural koyucu, kuralın eksik olduğunun farkındadır. GÖZLER, Kemal: *Hukuka Giriş*, 17. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2020, s. 403.

²⁶ Bkz. 2025 Mart Dönemi Doçentlik Başvuru Şartları (<https://www.uak.gov.tr/Sayfalar/docentlik/basvuru-sartlari/2025/2025-mart-donemi-docentlik-basvuru-sartlari.aspx>, ET: 07.04.2025).

²⁷ Örneğin Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Akademik Teşvik Ödeneği Uygulama Usul ve İlkeleri 2024 için bkz. <https://www.cumhuriyet.edu.tr/> (ET: 12.06.2025).

²⁸ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Akademik Teşvik Ödeneği 2024 Faaliyet Yılı Uygulama Usul ve İlkeleri 2024 için bkz. <https://www.omu.edu.tr/sites/default/files/files/akademik-tesvik-odenegi-basvurulari-hakinda/usulveilkeler.pdf> (ET: 12.06.2025).

²⁹ Eşitlik ilkesi konusunda ayrıntılı inceleme için bkz. KARAN, Ulaş: *Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve Anayasa Hukuku Işığında Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasası*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 1 vd.

³⁰ 1982 Anayasası madde 10: “... Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”.

³¹ AYM, T. 06.03.2025, E. 2022/106, K. 2025/68; AYM, T. 29.03.2017, E. 2017/47, K. 2017/84; AYM, T. 26.01.2022, E. 2020/95, K. 2022/3 (Norm Kararlar Bilgi Bankası).

tıkları üniversiteye göre alacakları akademik teşvik puanı ve bunun neticesinde alacakları akademik teşvik ödenekleri değişecektir. Üniversitesinin akademik teşvik puanını düşük hesaplaması, öğretim elemanının akademik faaliyette bulunma şevkini azaltabilecek, böylelikle akademik teşvik uygulamasının getiriliş amacıyla örtüşmeyecek bir neticeye sebebiyet verebilecektir. Bu nedenle akademik teşvik uygulaması konusunda mümkün olduğu nispette üniversiteler arasında birliği sağlayıcı bir uygulamanın getirilmesi yerinde olacaktır.

Yine akademik faaliyet kapsamında değerlendirilecek bir tebliğin sunum yılı ile yayımlanma yılının farklı olması durumunda bunu evvelki sene yapılan faaliyetler kapsamında değerlendirmek gerekip gerekmediği konusunda bir belirsizlik söz konusudur. Bu durumda itiraz mercileri kimi zaman her iki faaliyetin de aynı yıl içerisinde yapılmasını arayabilir, kimi zaman ise eserin yayımlanması faaliyeti tek başına akademik bir faaliyet olarak değerlendirilebileceği gerekçesiyle sunumun ve yayımlamanın aynı yıl içerisinde yapılmasını arayabilir. Kanımızca da bu durumda her iki faaliyetin aynı yıl içerisinde gerçekleşmesi şart olmayıp, koşulların tamamlandığı yıl bakımından akademik teşvik başvurusunda bulunulabilir.

Bu konuda uygulamadaki farklılıkların *bir yönüyle* idarenin takdiri olduğu ileri sürülebilir. Örneğin atama ve yükseltme yönergelerinde de her üniversite farklı koşullar benimsemiş olup, bu durum kanuna, hukuki birlik ve eşitlik gibi ilkelere aykırı olarak değerlendirilmemekte, bilakis bilimsel kalitenin yükseltilmesinde bir vasıta olarak değerlendirilmektedir. Fakat akademik teşvik konusu aynı zamanda öğretim elemanlarının özlük haklarına ilişkin bir mevzu olduğu için, öğretim elemanlarının bu konudaki maddi kazançlarını kısıtlayacak şekilde idari tasarrufların yapılması hukuki birlik ve eşitlik ilkesi gibi ilkelere uygun düşmeyecektir. Bu nedenle üniversitelerdeki akademik teşvik konusunda farklı uygulamaları önleyici düzenlemelerin yapılması gerekir.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı akademik teşvik ödenekleri konusunda 09.01.2018 tarihinde devlet üniversitelerine göndermiş olduğu yazısında, çeşitli önerilerde bulunmuştur. Buna göre akademik teşvik ödeneği, akademik faaliyetleri teşvik ederek nitelikli akademik faaliyetlerin yapılmasını sağlamak, ülkemizin kalkınmasına ve ilerlemesine katkı sağlamak, bilimsel düzeyini uluslararası seviyede görünür kılmak gibi önemli amaçları gerçekleştirmektedir. Bu konuda yapılan bildirimlerde, akademik teşvik uygulamasının amacına uymayacak şekilde çok sayıda faaliyette bulunulduğu ifade edilmiştir. Sadece akademik teşvik ödeneğine başvurabilmek amacıyla bu uygulamanın amacına uymayan faaliyetlerin yapılması, akademinin yozlaşmasına neden olma ihtimalini barındırdığı için sarfınazar edilemeyecek derecede önemli bir mesele olarak addedilmiştir. Bu nedenle bu konuda kurum içinde denetim mekanizmaları oluşturulduğu gibi Sayıştay incelemesi de yapılmaktadır. Sorun yaşanmaması için üniversitelerin kanunun amacı ve kamu yararı açısından konuya ilişkin dikkatlerini sürdürmeleri, görevli komisyonların bu hususları dikkate alarak görevlerini yerine getirmeleri gerekmektedir³².

B. Üniversitelerin Takdir Yetkisinin Sınırı

Üniversitelerin akademik teşvik başvurularında takdir yetkisi sınırsız olmayıp, bu yetkinin belli sınırları bulunmaktadır. Kamu yararı ve bireysel yarar çatışması kamusal faaliyetlerin yürütülmesi sırasında pek çok zaman karşılaşılabilen bir durumdur. Çatışma çıkması durumunda neye öncelik verileceği sorunu gündeme gelecektir. Genel idare hukuku ilkelerinde kamu yararı ile bireysel yararın çatışması durumunda kamu yararına öncelik verilmektedir.

İdarenin takdir yetkisinin genel sınırını, idarenin bu yetkisini kamu yararı ve kamu hizmetinin gereklerine uygun şekilde kullanması gerekliliği oluşturmaktadır. Nitekim idare, varlık nedeni olan kamu hizmetlerini icra ederken ve bu yönde işlemler tesis ederken yine kamu yararı ve kamu hizmetinin gereklerini göz önünde tutmak durumundadır. Ayrıca takdir yetkisi bireylerin hak ve özgürlükleriyle

³² Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Sayı: 73112577-299-E.1814.

de yakından ilişkili olduğundan idarenin işlem ve eylemlerinin hukuka uygunluğunun denetimi noktasında yargı denetimi büyük önem taşımaktadır. Bu açıdan idarenin hangi durumlarda takdir yetkisine sahip olduğunun, bu yetkinin kapsamı ve sınırlarının belirlenmesi gerekir³³.

Kural koyucu makam akademik teşvik ödeneği ile öğretim elemanlarının bilimsel faaliyetlerini artırmayı amaçlamıştır. Bu çerçevede amaçsal yorum kapsamında, ATY'ye uygun olup olmadığı belirsiz olan noktalarda öğretim elemanı lehine yorum yapmak uygun olacaktır. Diğer yandan ATY'de bazı hususların açıkça düzenlenmesi, şartların detaylıca belirtilmesi dikkate alındığında ATY'de açıkça belirtilmeyen kimi hususlarda hükmün uygulanmasını daraltıcı yorum yapmak, lafzi yorum çerçevesinde uygun düşecektir. Bazı durumlarda ise amaçsal yorumun mu, lafzi yorumun mu tercih edilmesi gerektiği sorunu ortaya çıkabilir. Kanımızca ilgili diğer hükümlerle birlikte değerlendirildiğinde, düzenlemenin lafzına aykırı düşmemek ve kuralın suistimaline mahal vermemek kaydıyla, amaçsal yorum çerçevesinde bilimsel faaliyetleri destekleyici neticeye varmak uygun olacaktır.

Akademik teşvik başvurularında da idare sahip olduğu takdir yetkisini kamu hizmetinin gerekleri ve kamu yararı çerçevesinde kullanmalıdır. Ayrıca bu konuda sahip olunan takdir yetkisinin kullanımı, akademik teşvik uygulamasının getiriliş amacı da göz önünde tutulmalıdır. Her ne kadar ilgili mevzuat, yetkili inceleme mercilerine akademik teşvik başvurularında içeriğe ilişkin denetim yetkisi vermese de kanunun açıkça suistimal edildiği, bilimsel etiğe ve teamüle aykırı olan durumlarda ilgili mercilerin bu konuda denetim yapma yetkisinin olduğunu değerlendirmektedir.

Görevli komisyonlar belirsiz olan bazı hususlarda ret kararı vermekte çekinceli davranmaktadırlar. Esasında buradaki çekince ilgili komisyonların ret ya da kabul kararı vermesi konusunda yetkili olup olmamasına ilişkin değildir. Bu çekince ilgili komisyonların ne yönde karar vereceğine ilişkindir. Örneğin şekli şartlar gerçekleşmekle birlikte, ATY'nin açıkça suistimal edildiğinin görülmesi durumunda ne yönde karar verilmesi gerektiği konusunda tereddüt oluşabilir. Mevcut haliyle ATY'de açık hüküm olmasa da akademik teşvik ödeneğinin açıkça suistimal edildiği faaliyetler bakımından genel hukuk ilkele-ri uyarınca ilgili komisyonların ret kararı verebileceğini değerlendirmektedir. Nitekim 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun³⁴ 2. maddesinde³⁵ belirtilen genel bir ilke olan dürüstlük kuralı gereğince her hakkın verilmiş amacına uygun kullanılması gerekir. Kanuna karşı hileyi ve kanunun kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz. Aksi hareket kanunun arkasından dolanma anlamına gelecektir. Bu nedenle sırf akademik teşvik ödeneği alabilmek için şekli unsurları tamamlayarak akademik faaliyet şartlarının yerine getirildiği hâllerde, ilgili mercilerin bu faaliyeti reddetme yetkilerinin bulunduğunu değerlendirmektedir.

Kanımızca uygulamada ortaya çıkan çekincenin kaldırılması için ATY'nin *açıkça suistimal edilmesi* halinde, şekli şartlar gerçekleşse bile görevli komisyonların ret kararı verebileceği ATY'ye açık bir hüküm olarak eklenmelidir. Böylelikle görevli komisyonlar bilimsel etiğe ve teamüle uygun olmayan akademik faaliyetler konusunda çekinceli davranmaksızın karar alabilir. Burada bu yetkinin kötüye kullanılabilme ihtimali ve hangi hallerin açıkça suistimal sayılacağına belirsiz olması dezavantaj olarak ileri sürülebilir. Kanımızca bu riskin ortaya çıkma ihtimali bulunmamaktadır. Bu konuda son karar verici mercii olan ATDİK, ilgili birimlerin en yüksek akademik teşvik puanına sahip olan öğretim elemanlarından oluşan, sayıca kalabalık bir kuruldur. Bu nedenle ATDİK'nin subjektif karar verme ihtimali oldukça zayıftır.

³³ AVCI, Mustafa / KURT, Sümeysa Sena: “İdarenin Takdir Yetkisinden Kaynaklanan Sorumluluğu”, (Ed.) KARASU, Rauf / GÜLLER, Abdülşamet / ALPÖZEN, İrem / SARI, Mustafa Fatih: *Prof. Dr. Hasan Tahsin Fendoğlu'na Armağan*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023, s. 351. Ayrıca idarenin takdir yetkisi konusunda verilmiş Danıştay kararları için bkz. Danıştay, VDDK, T. 09.04.2025, E. 2023/1341, K. 2025/241: “İdareler eşitlik, kamu yararı, hizmet gerekleri, hak ve nesafet ilkelerine göre takdir yetkisini kullanmakla yükümlüdürler.”; Danıştay, İDDK, T. 19.09.2024, E. 2024/1615, K. 2024/1700; Danıştay, 8.D, T. 04.09.2024, E. 2023/431, K. 2024/4284 (Lexpera).

³⁴ 08.12.2001 tarihli 24607 sayılı Resmî Gazete.

³⁵ Madde 2: “Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.”.

III. ÜNİVERSİTELERİN TAKDİR YETKİSİNİN DENETİMİ

Üniversitelerin akademik teşvik başvuruları konusunda vermiş olduğu kararlar iki bakımdan denetime tabidir. İlk olarak mali denetim kapsamında Sayıştay denetimi karşımıza çıkmaktadır. İkinci olarak yargısal denetim kapsamında, başvurusunun hukuka aykırı bir şekilde sonuçlandığını iddia eden öğretim elemanının idari yargı yoluna başvurma hakkı bulunmaktadır.

A. Sayıştay Denetimi

Sayıştay, yüksek bir mali denetim ve bazı konularda danışma organı olarak görev yapan, aynı zamanda yargısal kararlar da alabilen kendine özgü anayasal bir kurumdur³⁶. Sayıştay, kamu mallarına ilişkin hesap ve işlemlerin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunun incelenmesini yapmakla birlikte, kamuda hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esasları çerçevesinde kamu idarelerinin etkili, ekonomik ve verimli çalışmasını da amaç olarak belirlemiştir³⁷. Akademik teşvik ödenekleri ile kamu zararı gerçekleşip gerçekleşmediğini Sayıştay denetlemektedir.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının tüm devlet üniversitelerine 2018’de gönderdiği “*Akademik teşvik ödeneği başvuruları*” konulu yazısında “*süreç ve ödemeler, Sayıştay ve ilgili diğer kurumların denetimine, ilgili Yönetmelikte tanımlanan yasal yaptırımlara ve akademiye uygun olmayan eylemler için gerekli görüldüğünde inceleme ve soruşturmaya açıktır.*” şeklinde belirtilmiştir. Bu minvalde her bir öğretim elemanına ait başvuru dosyasında ATY’de yazılı şartları taşıdığına ilişkin bilgi ve belgelerin bulunması gerekmekte olup, dosyalarda mevcut bilgi ve belgelerin tamlığı/eksikliği dosyaların tamamında inceleme yapan ve buna göre karar veren görevli komisyonların sorumluluğundadır³⁸.

Sayıştayın bu konuda yayımlamış olduğu kararlar, mülga Yönetmelik’in uygulanması ile ortaya çıkan sorunlara ilişkindir. Yürürlükte olan ATY’ye ilişkin Sayıştay kararı tarafımızca tespit edilememiştir. Bununla birlikte ilgili Sayıştay kararları günümüz açısından da ortaya çıkabilecek sorunlara ilişkin olduğu için bunların incelenmesi konunun aydınlatılması bakımından önem arz etmektedir.

Sayıştay, akademik faaliyetlerin denetiminde hukuka uygunluk denetimi yaptığını, söz konusu çalışmaların “*bilimsel veya akademik değeri*”nin dikkate alınmadığını belirtmiştir. Sayıştaya göre denetime esas alınan unsurlar yalnızca mevzuat hükümleridir. Mevzuatta açıkça yer alan kavramların yönetmelikte tanımlanmaması durumunda bile bunların tanımsal değerlendirilmesi yapılırken öncelikle mevzuat, sonrasında akademik camiada kabul edilmiş olan standartlar ve uygulamalar esas alınmaktadır³⁹.

Sayıştayın incelemiş olduğu dosyalarda, kavramsal açıklamanın tam olarak yapılmadığı bazı durumlarda, birtakım kaynakların referans alındığı görülmektedir. Örneğin yapılan bir çalışmanın mülga Yönetmelik kapsamında kalan bir proje olup olmadığını Sayıştay incelerken, ilgili çalışmanın temel amacını belirten bir cümlede geçen “etki analizi” kavramını belirlerken, *Organisation for Economic Co-operation and Development*’in (OECD) “Etki Analizi Metodolojisi” başlığındaki “*Devam eden ya da tamamlanmış bir projenin, programın veya politika tasarısının sistematik ve nesnel bir şekilde değerlendirilmesi*” tanımını kullanarak, söz konusu çalışmanın devam eden bir projenin tamamlayıcı bir unsuru olarak değerlendirilmesi gerektiğine karar vermiştir. Sayıştay, o dönem yürürlükte olan mülga Yönetmelik uyarınca temelde aynı projenin parçası veya uzantısı olan projeler için mükerrer puanlama yapılamayacağı açıkça ifade edildiği için, “*başka bir Projenin etki analizine ilişkin olarak bir rapor hazırlanmasına yönelik bu Projenin, yeni bir AR-GE projesi olarak değerlendirilmesine de*

³⁶ ODYAKMAZ, Zehra: “Sayıştay”, *Sayıştay Dergisi*, Sayı 2, 1990, s. 47-51.

³⁷ YENER, Metin: “Takdim”, (Ed.) AKYEL, Recai: *Kamu Mali Yönetimi Reformunun Dünü Bugünü ve Yarını*, T.C. Sayıştay Başkanlığı, Ankara, 2023, s. 4.

³⁸ Sayıştay, 5. D, T. 22.09.2020, K. 2020/433 (Sayıştay Resmî İnternet Sitesi).

³⁹ Sayıştay, 5. D, T. 22.09.2020, K. 2020/433 (Sayıştay Resmî İnternet Sitesi).

imkan bulunmamaktadır.” diyerek ilgili çalışmanın akademik teşvik kapsamında değerlendirilemeyeceğini belirtmiştir⁴⁰.

Yine Sayıştay’ın incelemiş olduğu bir dosyada “AR-GE” ifadesinin mülga Yönetmelik’te tanımının yapılmadığı buna rağmen bu kriterin esas alınmaya devam edileceği vurgulanmıştır. Sayıştay yapmış olduğu değerlendirmede, OECD tarafından hazırlanan *Frascati* Klavuzu’nda geçen AR-GE kavramının tanımlamasına atıf yaparak, orada benimsenmiş olan tanım esas almıştır. Ayrıca 5746 sayılı Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun’un “tanımlar” başlıklı 2. maddesinde de “AR-GE” kavramının tanımına atıf yapmıştır. Bu tanımlar çerçevesinde Sayıştay, “*projenin AR-GE niteliğine sahip olup olmadığı konusunda bir değerlendirme yapılabilmesi için, projenin rutin dışında kalan yenilikçi yönü, hangi kavram ve teknolojilerin bilime ve uygulamaya kazandırıldığı, hangi özgün çıktılar elde edildiği gibi AR-GE kavramının doğası gereği sahip olması gereken özellikleri taşıyıp taşımadığının da incelenmesi gerekir*” şeklinde belirtmiştir. İnceleme sonucunda akademik teşvik kapsamına girmeyen proje için ödeme yapılmasının kamu zararı olduğuna karar vermiştir⁴¹.

İncelemiş olduğu başka bir dosyada Sayıştay, ATDİK tarafından hatalı hazırlanan kılavuzun yine bu Komisyon tarafından hatalı olmasına dayanılmasının hukuki karşılığının bulunmadığına hükmetmiştir. Olayda Üniversite ATDİK, mülga Yönetmelik’te yer alan söz konusu yetkisini kullanarak Akademik Teşvik Ödeneği Kılavuzu hazırlamış ve söz konusu kılavuz üniversite web sitesinden de yayımlanmıştır. Bu kılavuzda öğretim elemanlarının başvurularını nasıl yapacakları, başvurularına esas faaliyetleri nasıl belgelendirecekleri, faaliyetlerin değerlendirmelerinde nelerin, nasıl esas alınacağı detaylıca anlatılmış olup görevli komisyonlar tarafından yapılan tüm denetimlerde de burada yazılı olan hususların esas alındığı denetim esnasında tespit edilmiştir. Sayıştay’a göre ATDİK’nin hem mülga Yönetmelik’te kendilerine verilen usul ve esasları belirleme yetkisini kullanıp hem de kılavuzun esas alınarak yapılan sorgu düzenlenmesi üzerine ortaya çıkan kamu zararlarına itiraz gerekçesi olarak kılavuzun *hatalı olduğunu* iddia etmesi, gerçekçi ve hukuki bir yaklaşım değildir. Bu nedenle kılavuzun hatalı olduğunu ileri sürerek yapılan savunmaya itibar edilmemiştir⁴².

Sayıştay kamu zararı konusunda hem ATDİK hem de BATK üyelerinin sorumlu olduğunu belirtmektedir ve 5018 sayılı Kanun’un kamu zararı tanımını esas almaktadır. 5018 sayılı Kanun’un 71. maddesi kamu zararını “*kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması*” olarak tanımlamıştır. Dolayısıyla kamu zararının muhatabı, kamu kaynağının kullanılmasında yetkisi ve görevi olan kişilerdir. Sayıştay’a göre akademik teşvik başvurusu yapan öğretim elemanları kamu kaynağının kullanılmasında görev ve yetkisi olan kişiler değil yalnızca başvuru sahibi pozisyonundaki kişilerdir. Akademik teşvik ödemelerinde idari görev almış kişiler de (üst yönetici dahil) komisyonların kararında bir etkisi olmayan, mülga Yönetmelik kapsamında da sürece müdahil olma yetkisi bulunmayan kişilerdir. Kamu kaynağının kullanılmasında “görev ve yetkisi olanlar” yerine, “başvuru yapanın” kendisine yapılan hukuka aykırı ödemede Sayıştay yargılamasına muhatap kabul edilmesi 5018 sayılı Kanun’un kurmuş olduğu yetki-sorumluluk dengesine de aykırılık teşkil edecektir. Kendisine ödeme yapılanların sorumluluğu rücu mekanizması içerisinde gündeme gelebilecek bir konudur. Bu kişiler için mülga Yönetmelik’te zaten açık bir hüküm de mevcuttur⁴³.

⁴⁰ Sayıştay, 6. D, T. 28.03.2024, K. 2024/938 (Sayıştay Resmî İnternet Sitesi).

⁴¹ Sayıştay, 6. D, T. 01.10.2020, K. 2020/751. Benzer şekilde başka bir dosyada Sayıştay kavramsal olarak ARGE’nin tanımına yer verilmemiş olsa da “*mevzuatta bir konunun tanınımının yapılmamış olması o konunun üst belirleyici konumunu (sorgu konusu olayda ARGE projesi olma zorunluluğunu) değiştirmeyecektir. Nitekim akademik personelin hangi projenin ARGE içerikli olduğunu araştırabileceği pek çok hukuki ve teknik materyal zaten mevcuttur*” şeklinde açıklamıştır. Sayıştay, 5. D, T. 22.09.2020, K. 2020/433; Sayıştay, 7. D, T. 22.10.2020, K. 2020/409 (Sayıştay Resmî İnternet Sitesi).

⁴² Sayıştay, 5. D, T. 22.09.2020, K. 2020/433 (Sayıştay Resmî İnternet Sitesi).

⁴³ Sayıştay, 5. D, T. 22.09.2020, K. 2020/433 (Sayıştay Resmî İnternet Sitesi).

B. İdari Yargı Denetimi

Akademik teşvik başvurusunda istediği kararı alamayan öğretim elemanı, üniversitenin bu konuda vermiş olduğu kararı idari yargıya taşıyabilir. İdari yargıda iptal davası ve tam yargı davası görülebilir.

1. İptal Davası

İdarenin hukuka aykırı işlemlerinden dolayı idari yargı organlarında açılacak davalardan birisi iptal davasıdır. İdari işlemlerin hukuka uygunluğu iptal davaları ile denetlenmekte olup, iptal kararları ile hukuka aykırı idari işlemler yapıldıkları andan itibaren ortadan kalkmaktadır⁴⁴. İptal davasının konusu, idari işlemin hukuka aykırı olup olmadığını incelemek ve aykırılığı durumunda ilgili idari işlemi ortadan kaldırmaktır. İptal davası ile idarenin hukuka aykırı kararlar almasını önlemek, böylelikle idarenin hukuk kurallarına riayetini sağlamak ve hukuka aykırı olduğu saptanan kararları ortadan kaldırarak hukuk düzenini korumak amaçlanmaktadır⁴⁵.

İptal davasında mahkeme, söz konusu işlemin hukuka uygunluğunu yetki, şekil, sebep, konu ve maksat unsurları bakımından inceler. Bu çerçevede akademik teşvik başvurusu konusundaki talebi kısmen ya da tamamen reddedilen öğretim elemanı, yapılan işlemin bu unsurlardan birine ya da birkaçına aykırılığı iddiası ile iptal davası açabilir⁴⁶.

İdare takdir yetkisini sebep unsuru bakımından kullanırken, kendisini böyle bir işlem tesisine iten etken ya da nedenleri işlem metninde açıkça göstermelidir. İdare tarafından işlem tesis edilirken sebep unsuru bakımından isabet bulunmaması halinde, işlem konu unsuru bakımından da hukuka aykırı hale gelecektir⁴⁷. Akademik teşvik başvurusunun kısmen ya da tamamen reddedilmesi durumunda, bu kararın hukuken geçerli bir sebebe dayanması gerekir. Örneğin yapıldığı ileri sürülen akademik faaliyet gerçekte yapılmamış ise bu üniversite bakımından geçerli bir ret sebebidir. Ya da bir akademik faaliyet yapılmış olmakla birlikte ATY kapsamına girmeyen bir faaliyet söz konusu ise ortada hukuken geçerli bir ret sebebi vardır. Burada ATY’de açıkça düzenlenen hususlarda bir sorun çıkması genellikle beklenmezken, belirsiz olan hususlarda idarenin kullanacağı takdir yetkisi noktasında hukuki sorun ortaya çıkabilir.

Anayasa’nın 125/3.⁴⁸ ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 2/2. maddesi⁴⁹ uyarınca mahkemelerce idarenin takdir yetkisini kaldırarak şekilde karar verilemez. Bu halde ilgili mevzuatta akademik teşvik ödeneği konusunda idareye takdir yetkisi tanınan ve bu yetkinin kullanıldığı durumlarda, mahkeme bu yetkiyi kaldırarak şekilde karar veremez. Hâkim idarenin takdir yetkisini hukuka uygun kullanıp kullanmadığını incelerken kamu yararı, kamu hizmetinin gereği, eşitlik ve hakkaniyet ilkeleri gibi kriterleri birlikte değerlendirerek inceleme yapmalıdır.

Aynı zamanda bu düzenlemeler uyarınca mahkemeler yerindelik denetimi yapamazlar. Yerindelik denetimi basit olarak, hukuk kurallarına uygun bir işlemin isabetli olup olmadığına karar vermek şeklinde tanımlanabilir. İdari işlem ve eylemlerin hukuka uygunluğunu denetlemekle görevli olan idari yargı organlarının bu tür bir karar vermeleri söz konusu olamaz. Belirtmek gerekir ki hukukilik ve

⁴⁴ YILDIRIM, Ramazan / AVCI, Mustafa: *Türk İdari Rejimine Giriş*, Astana Yayınları, Ankara, 2015, s. 334.

⁴⁵ KOÇAK, Nazım Taha: “Kamu Görevlilerine Ait Mevzuattan Doğan Uyuşmazlıklarda Özlük Hakkı Talebi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2020, Cilt 1, Sayı 42, s. 278.

⁴⁶ Öğretim elemanının akademik teşvik başvurusu hakkında verilen karara ilişkin Danıştay kararı tarafımızca tespit edilememiştir. Akademik teşvik konusunda istinaf mahkemesinde görülen emsal idari davalar için bkz. Samsun BİM, 4. İDD, T. 15.12.2020, E. 2020/860, K. 2020/1110; İzmir BİM, 5. İDD, T. 10.12.2020, E. 2020/1093, K. 2020/1367; Samsun BİM, 4. İDD, T. 23.10.2020, E. 2020/23 K. 2020/906 (Lexpera).

⁴⁷ Danıştay, 12. D, T. 23.05.1967, E. 1966/1193, K. 1967/853 (KAYA, s. 44).

⁴⁸ Madde 125/3: “Yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez.”

⁴⁹ Madde 2/2: “İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar.”

yerindelik alanının sınırını mahkeme belirlemektedir. Bu durum işin doğasından ileri gelmektedir; çünkü yerindelik alanı tanımı kesin olarak yapılabilen sınırları belirlenebilen bir kavram olmadığı gibi idarenin kullandığı takdir yetkisinin genişliği kadar her olayın özelliğine göre de değişebilmektedir⁵⁰. Bu minvalde hâkim, akademik teşvik başvurusu konusunda idareye tanınan takdir yetkisini hukuka uygunluk denetimi çerçevesinde gerçekleştirecek, yerindelik denetimi boyutuna geçemeyecektir. Bunu yaparken hâkim gereken hallerde bilirkişi incelemesi isteyebilir. Örneğin yapılan bir faaliyetin akademik teşvik kapsamında kalıp kalmadığı konusunda alanında uzman bilirkişiden rapor alınabilir.

Bu konuda hukuki birliğin sağlanması adına diğer üniversitelerde yapılan uygulamaların emsal alınıp alınamayacağı akla gelebilecek bir sorudur. Hâkimin hüküm verirken esas alacağı normlar, pozitif hukuk kapsamındaki normlardır. Üniversitelerin ilgili hükümleri yorumlama/uygulama şekilleri hâkim tarafından kullanılabilir bir hukuk kaynağı değildir. Belirtildiği üzere iptal davalarının nihai amacı, idarenin hukuka aykırı faaliyetlerinin ortadan kaldırılarak, hukuk sınırları içerisinde kalmasını sağlamaktır. Hâkimin vereceği karar, uygulamada yapılan pek çok hukuka aykırı işlemin düzeltilmesi konusunda emsal olacaktır. Bu nedenle üniversitelerin hükmü uygulama/yorumlama yöntemlerinin hâkim tarafından referans alınmaması gerektiğini değerlendirmekteyiz.

2. Tam Yargı Davası

Üniversitelerin akademik teşvik başvurularındaki takdir yetkisinin hukuka aykırı kullanılması durumunda, ikinci boyut olarak bu konudaki vermiş olduğu kararların idarenin sorumluluğu bağlamında yargısal denetimi gündeme gelecektir. Bu noktada başvuran, uğradığı zararın tazmini için idare mahkemesinde tam yargı davası açabilir. Tam yargı davası 2577 sayılı Kanun'un 12. maddesi uyarınca doğrudan açılabilir gibi iptal davası ile birlikte açılabilir ya da iptal davasının karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın ya da kanun yollarına başvurulması durumunda verilecek kararın tebliği ya da bir işlemin icrası nedeniyle doğan zararlardan ötürü icra tarihinden itibaren dava süresi içinde açılabilir.

İdarenin sorumluluğu anayasal bir sorumluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Temel hak ve hürriyetlerin korunmasını düzenleyen Anayasa'nın 40/3. maddesinde; "*Kişinin, resmî görevliler tarafından vâki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir.*" ifadesi ile devletin sorumluluğu düzenlenmektedir. Anayasa'nın 125/7. maddesi ise doğrudan idarenin sorumluluğunu düzenlemektedir. Buna göre "*idare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.*" Anayasa'nın 129/5. maddesine göre de "*Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir.*"⁵¹

Bu bağlamda idarenin hukuka aykırı kararlarından dolayı talep ettiği akademik teşvik ödeneğinden mahrum kalan öğretim elemanları⁵² idarenin kusur sorumluluğu kapsamında uğradıkları zararın tazminini, çalıştıkları üniversitenin bulunduğu yer idare mahkemesine başvurarak isteyebilirler. İdarenin bu konudaki sorumluluğu hizmet kusuru çerçevesinde gerçekleşebilir.

⁵⁰ YILDIRIM, Turan / YASİN, Melikşah / KAMAN, Nur / ÖZDEMİR, H. Eyüp / ÜSTÜN, Gül / TEKİNSOY, Özge Okay: *İdare Hukuku*, 7. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 652-660.

⁵¹ ERKAL, Atilla: "Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi ve Sağlık Personelinin İstihdamı Nedeniyle İdarenin Mali Sorumluluğu", *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021, Cilt 9, Sayı 2, s. 238-239.

⁵² Mahrum kalan akademik teşvik ödeneğinin talebi konusunda bkz. Danıştay 8. D, T. 05.04.2023, E. 2020/3146, K. 2023/1642: "*akademik teşvik ödeneği ve kredi kartı para puanına ilişkin tazminat talebi yönünden ise; davacının görev süresi uzatılmış olsa dahi bu parasal istemleri elde edip edemeyeceğinin ihtimale dayalı olduğu, dolayısıyla bu istemler bakımından ortada gerçekleşmiş kesin bir zararın varlığından söz edilemeyeceği, tam yargı davalarında ise ancak uğranılan 'gerçek' zararların tazmininin amaçlanmış olması karşısında, davacının muhtemel zarar kapsamında kalan bu istemlerinin yerinde olmadığı sonucuna varıldığından, davacının boşta geçen döneme ait maaş ve banka promosyon ödemesi tutarı olan 82.997,98-TL maddi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte idare tarafından davacıya ödenmesine, fazlaya ilişkin maddi tazminat isteminin ise reddine; ... Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.*". Akademik teşvik talebi içeren tam yargı davası konusunda bkz. İstanbul BİM, 7. İDD, T. 19.10.2017, E. 2017/952, K. 2017/1885 (Lexpera).

SONUÇ

Akademik teşvik uygulaması esas olarak bilimsel faaliyetlerin artırılması ve bu kapsamda bilimsel gelişmenin sağlanması amacıyla getirilmiş bir uygulamadır. Bu amaca hizmet ederken aynı zamanda öğretim elemanlarına ek ödenek sağlamaktadır. Çalışanların teşvik edilmesi amacıyla onlara bazı ek ödenekler yapılması, amaçlandığı şekilde çalışma hayatında verimi ve faydayı artırmaktadır. Bu bakımdan öğretim elemanlarına ek birtakım ödemelerin yapılması, bilimsel çalışmaların desteklenmesi gerektiği görüşündeyiz. Fakat kuralın konuluş amacının ötesinde yalnızca ek ödeme alabilmek için akademik teşvik hükümlerinin suistimal edilmesine de müsamaha gösterilmemelidir.

Akademik teşvik başvurularında bilimsel faaliyetlerin niteliğinin incelenmesi ATY’de düzenlenmemiş olup, şekli kuralların gerçekleşmesi aranmıştır. Bununla birlikte yalnızca akademik teşvik ödeneği alabilmek için ATY’de belirtilen şekli şartların yerine getirilmesi hâli açık ve bariz ise ilgili başvuru, kurul kararı ile gerekçelendirerek teşvik dışı bırakılabilmelidir. Bu gibi durumlar dürüstlük kuralına uygun olmayıp, hakkın kötüye kullanılması teşkil eder ve bunu hukuk düzeni korumaz. Kanuna karşı hile yapılması halinde, akademik teşvik başvurularındaki kamu yararı bireysel yarar çatışması kamu yararı üstün tutularak çözümlenmelidir.

Fakat uygulamada ilgili komisyonlar bu tür başvurularda çekinceli davranabilmektedir. Bu konuda ATY’ye eklenecek bir hüküm ile başvuruların açıkça suistimal edildiği hallerde, şekli şartlar sağlansa bile görevli komisyonlara ret yetkisinin verilmesi, uygulamanın getiriliş amacına hizmet edecektir. Böylelikle görevli komisyonlar, çekinceli davranmaksızın bilimsel etiğe ve teamüle uygun düşmediği açık ve bariz olan yayınları akademik teşvik kapsamındaki faaliyetlerden hariç tutabilirler.

Ayrıca akademik teşvik uygulaması konusunda ülkede birliğin sağlanması amacıyla üniversiteler bakımından farklılaşan konularda ATY’de açık düzenleme yapılmalıdır. Örneğin akademik teşvik kapsamında kabul edilecek uluslararası alan endeksleri ATY’de belirlenmelidir. Bu tür düzenlemeler eşitlik ve hukuki birlik ilkesi gibi ilkelerin gereğidir. Uygulamada ortaya çıkan bu gibi sorunlara ilişkin açık düzenlemenin yapılması, bu konudaki suistimalleri önleyebilir ve akademik teşvik uygulamasını gerçek anlamda bilime hizmet eden bir vasıta haline dönüştürebilir.

KAYNAKÇA

- AKYILMAZ, Bahtiyar / SEZGİNER, Murat / KAYA, Cemil: *Türk İdare Hukuku*, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- ATEŞ, Serap: “Akademik Teşvik Sistemini Etkileyen Unsurların İrdelenmesi”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2022, Sayı 130, s. 182-197.
- AVCI, Mustafa / KURT, Sümeyra Sena: “İdarenin Takdir Yetkisinden Kaynaklanan Sorumluluğu”, (Ed.) KARASU, Rauf / GÜLLER, Abdülsamet / ALPÖZEN, İrem / SARI, Mustafa Fatih: *Prof. Dr. Hasan Tahsin Fendoğlu’na Armağan*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023, s. 331- 372.
- BAŞ, Erdal: *Buluşun Faydalı Model Belgesi ile Korunması*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2013.
- BOBAT, Alaeddin / ÇAKILCI, Emin: “Performans Aracı Olarak Akademik Teşvik Yönetmeliği: Sorun İçinde Sorular”, *Çalışma ve Toplum*, Cilt 4, Sayı 55, 2017, s. 1931-1952.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan: “Türk Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 3-4, 2003, s. 171-208.
- ERKAL, Atila: “Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi ve Sağlık Personelinin İstihdamı Nedeniyle İdarenin Mali Sorumluluğu”, *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2021, Cilt 9, Sayı 2, s. 235-271.
- GÖZLER, Kemal: *Hukuka Giriş*, 17. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2020.
- GÜL, İbrahim / ARABACI, İmam Bakır: “Öğretim Elemanlarının Akademik Teşvik Ödeneğine İlişkin Görüşleri”, *Electronic Journal of Social Sciences*, 2018, Cilt 17, Sayı 66, s. 675-687.
- GÜR, Necip Taha: *İdarenin Özendirme ve Destekleme Faaliyeti*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- KARAN, Ulaş: *Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve Anayasa Hukuku Işığında Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasası*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- KAYA, Cemil: *İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Denetimi*, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.
- KOÇAK, Nazım Taha: “Kamu Görevlilerine Ait Mevzuattan Doğan Uyuşmazlıklarda Özlük Hakkı Talebi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2020, Cilt 1, Sayı 42, s. 269-292.
- ODYAKMAZ, Zehra: “Sayıştay”, *Sayıştay Dergisi*, Sayı 2, 1990, s. 47-51.
- ŞAHİN, Fatih / YAVUZ TABAK, Burcu / TABAK, Hasan: “Motivasyon Kuramları Bağlamında Akademik Teşvik Ödeneği Uygulamasının Değerlendirilmesi”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2017, Cilt 7, Sayı 2, s. 403-410.
- TONTA, Yaşar / AKBULUT, Müge: *Performansa Dayalı Akademik Teşvik Sistemleri Üzerine*, 2020 (<https://sarkac.org/2020/09/performansa-dayali-akademik-tesvik-sistemleri-uzerine/>, ET: 01.03.2025).
- ÜLTAY, Eser / ÜLTAY, Neslihan: “Akademik Teşvik Ödeneğinin Bilimsel Faaliyetlere Etkisi Hakkındaki Akademisyen Görüşleri”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2018, Cilt 8, Sayı 1, s. 162-171.
- YAYLA, Yıldızhan: “İdarenin Takdir Yetkisi”, *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 1964, Cilt 30, Sayı 1-2, s. 201-211.
- YENER, Metin: “Takdim”, (Ed.) AKYEL, Recai: *Kamu Mali Yönetimi Reformunun Dünü Bugünü ve Yarını*, T.C. Sayıştay Başkanlığı, Ankara, 2023, s. 3-4.
- YILDIRIM, Ramazan / AVCI, Mustafa: *Türk İdari Rejimine Giriş*, Astana Yayınları, Ankara, 2015.
- YILDIRIM, Turan / YASİN, Melikşah / KAMAN, Nur / ÖZDEMİR, H. Eyüp / ÜSTÜN, Gül / TEKİNSOY, Özge Okay: *İdare Hukuku*, 7. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.